Emlékezés és tárlat - Huszti Péter a POSZT díszvendége

Huszti Péter a POSZT idei díszvendége. Tiszteletére kiállítás nyílt a pécsi Palatinus Hotelben. Ez alkalomból virtuális tárlatot állítottunk össze, melyben a Kossuth- és Jászai Mari-díjas színész, rendező, érdemes és kiváló művészt idézzük.

Huszti Péter pályájáról röviden:

1944. május 4-én született Budapesten. A Színház-és Filmművészeti Főiskola elvégzése után, 1966-ban a Madách Színházhoz szerződött. 1989-től a Madách Kamara művészeti vezetője. 1974-től a Színház- és Filmművészeti Főiskola tanára, 1988-tól egyetemi tanár, a színész főtanszék vezetője. 1994-2001 a Színház- és Filmművészeti Egyetem rektora.

Huszti Péterről saját szavaival:

Színház:A színháznak nem szórakoztatnia kell, hanem az a fontos, hogy élményt nyújtson az embereknek. Élmény a nevetés és élmény a sírás is (...) A színház nem valamilyen komoly, elvont szellemi dolog. Egyszerüen hatnia kell.

Sors: A színész sorsa attól is függ, milyen társulathoz kerül. Talál-e olyan igazgatót, rendezőt, aki „benne gondolkodik". Amikor mi jártunk a főiskolára, mindenkit biztos állás várt. Engem Ádám Ottó szerződtetett a Madáchba 1966-ban, és három év múlva vezető színész lehettem. Egy színpadon állhattam Kiss Manyival, Pécsi Sándorral, Mensáros Lászlóval, Tolnay Klárival, Domján Edittel, Bessenyei Ferenccel, Psota Irénnel. És előre tudtuk, hány színházi és filmes főszerep vár ránk a következő évadban. Néha arra gondolok, jobb is, hogy a mai ifjú színészek nem tudják, milyen volt a múlt.

Bicikli: Pályám első 15 évében szinte csak klasszikus szerepeket játszottam. (...) Azok az emberek, akik a nézőtéren ültek, nem egyszerűen szórakozni jöttek, részt is vettek a közös gondolkodásban. A közönség elbírta, sőt, elvárta a színház kínálta szellemi kalandot. Egyetértek azzal a mondással, hogy az emberekben "iszonyú a kísértés a jóra". Persze, gyorsan hozzá lehet szokni az egyszerű megoldásokhoz. Bicikli után a magától száguldó autóhoz, hogy egy gombnyomással az egész világ elém tárul, míg egy kiránduláson csak az erdő, a hegy, s mennyit kell gyalogolni hozzá...

Modern: Én azt nézem, mi az, ami hozzánk szól, mi az, ami rólunk szól, a modern címkével nemigen tudok mit kezdeni. A modern és a mai nem azonos, ezt határozottan állítom. Mai miliő, mai téma, mai ruhák em tesznek modernné, miként a mai színházban is egyszerre látjuk a korszerűnek és az avíttnak megannyi változatát. Nekem a legmodernebb szerző a XVI. századból, akit William Shakespeare-nek hívtak. (...) Megdöbbentem, amikor Petőfinél azt olvastam, hogy "Shakespeare a teremtés fele". Nincs olyan féltve őrzött gondolatunk, érzésünk, amit nem írt bele a színműveibe. Látszólag távol állnak tőlünk a történetei, mégis nekünk, sőt, rólunk szólnak. Hiszen messze van Helsingör, és a Hamlet mégis a miénk. És én is Hamlet vagyok, és mindegyikünk az. Mintha A makrancos hölgy is, az Othello is megtörtént volna velünk, pedig nem vagyunk Velencében és nem vagyunk szerecsenek.

Menthetetlen: Mondom: menthetetlenül konzervatív vagyok. Szerintem a színháznak jóval több a feladata annál, mintsem hogy a néző kellemesen eltöltsön ott egy estét. Az emberek gondolkozzanak – a színdarab közben és utána, este, másnap. Boncolgassák – nemcsak a történetet, magukat is. Igen, így terheket is rakunk a nézőkre – de ezáltal „nőnek", lelkileg. Amikor annak idején a Madách Színház profilt váltott és főleg musicalekkel kezdte csábítani a nézőket, több mint negyven év után önként felálltam.

Ügyvéd: Tudod a színész nem bíró, hanem védőügyvéd. Nem szabad mérlegelnie, hanem a szerep érdekében kell a legtöbbet megtennie. Ami előtte áll, mindig az a legizgalmasabb, legfontosabb.

Szerep: Megszenvedek a szerepekért. Olykor beleroskadok abba, hogy a vállammon cipelem szerepeim lelkét, sorsát, problémáinak súlyát. Ha valakit szeretünk, akarva-akaratlanul testestül, lelkestül magunkénak érezzük, vállaljuk. Ha a szerepem, a figura érdekel, megszeretem, izgat, követem minden rezdülését, tetten akarom érni, és olykor úgy érzem, szabadulni szeretnék tőle, mert nemcsak a próbákon, vagy az előadáson láncol magához, hanem napközben, az utcán, sőt, a nyári szünetben is. Agyonütni se tudnám magamban, ha akarnám se.

Nemzeti: Az volt életem egyik legrosszabb döntése (hogy elvállaltam az igazgatást). És a legjobb, hogy egy hét múlva lemondtam. (...) Hadd meséljem el a másik meghatározó élményemet, ami réges-rég Gorkij Éjjeli menedékhely című színműve közben esett meg velem. Pécsi Sándorral játszottam együtt, ő alakította a vándor Lukát, én pedig a tolvaj Vaszka Pepelt, aki jó útra akar térni, de segítség nélkül nem megy. A szerepem szerint odakúsztam az öreghez és a tanácsát kértem. Mai napig pontosan látom Pécsi Sándor arcát, hallom a hangját, ahogy válaszol: „Azt kérdezed tőlem, hogy van-e isten. Ha hiszel benne, van, ha nem hiszel, nincs. Amiben hiszel, az van." Egy hét igazgatói létem alatt világosan kiderült, senki sem arra kíváncsi elsősorban, hogy milyen Nemzetit képzelek el. Sokkal inkább az érdekelt mindenkit, ki játsszon, rendezzen, és ki ne. Rettentő távol áll tőlem mindenfajta politizálás. Elvesztettem a hitemet, ezért leköszöntem.

Színművészeti: Én genetikailag a nyugalom híve vagyok, ellentétben jó néhány kollégámmal, aki a munkája során és a magánéletben is imádja a feszültséget, ne adj' isten a botrányt, a drámát – nemhiába színházi műfaj! Thália temploma nekünk, színészeknek jó értelemben a hiúságról, a magunk mutogatásáról szól – viszont tanárként megtanultam mindezt az egyetem kapuján kívül hagyni.

Aggodalom: Tény, eléggé megkeseredett az én művésznemzedékem. Nekem könnyebb: szenvedélyem a tanítás, fiatalok vesznek körül a színművészetin. De jó néhány kortársam azt éli meg, már nincs rá szükség. Nem kell a tapasztalatuk, tudásuk. Fontosabb a show, főként tévés esztrádműsorba hívják a színészeket. New Yorkban is tanítottam. Rengeteg ott a színház, leginkább méregdrága revüket, musicaleket játszanak, s csak két-három helyen komoly drámát. Aggódom, hogy a magyar színművészet is efelé halad.

Pozíciók: Tanítványaimnak is azt próbálom továbbadni, hogy a szakmai ismeretek mellett a magatartás is alapvető. Lehet, hogy ez manapság korszerűtlen, de hát én konzervatív ember vagyok. A klasszikus értékeket szeretem a színházban és a hétköznapi életben is. Hit, alázat, egymás tisztelete, megbecsülése nem függhet pozícióktól.

Politika: Engem a színház igazsága érdekelt, nem az élet hazugsága. (...) Közintézményekben – iskolákban, kórházakban, színházakban – semmi helye a politikának. Othello jobboldali lenne, Jago meg balos? Ez abszurd. Én színész vagyok, rendező és tanár, de semmilyen pártnak nem voltam tagja. Még a Kádár-rendszerben is sikerült távol tartanom magamat a politikától. Volt egy időszak, amikor a Madáchban egyszerre többen beléptek az MSZMP-be. Én nem. Ha akkor meg tudtam őrizni a függetlenségemet, miért ne lennék erre képes ma, hatvanöt évesen? Lehet, hogy nagyképűen vagy arisztokratikusan hangzik, de engem a színházban tényleg „csak" a művészet érdekel.

Magámélet: (Piros) Ildikóval rengeteg időt töltöttünk együtt színházban, és a nagy bölcsek azt mondják, a színházi évek duplán számítanak, amolyan háborús éveknek tudhatók be. Soha nem éreztem, hogy sok lenne belőle. (...) Nem tudunk mindent egymásról, pedig negyvenvalahány éve játszunk együtt, és 38 éve vagyunk házasok Ildikó még mindig tud meglepetést szerezni a színpadon, jelenléte még mindig inspiráló, és az életben is folyamatosan serkent, hogy a legjobbat hozzam ki magamból. (...) Összecsiszolódik, összefárad, összeérik két ember. Ebben nagyon sok munka van mindkét részről, ha fontos neked az az ember, aki már nem szerelmed tárgya, hanem életed része.

Vágyak: Most olvasom Karinthy Cini naplójegyzeteit, s rádöbbenek, hogy az általa fölidézett nagy, színház utáni beszélgetéseken Déryvel, Illyéssel, Szabó Magdával, Németh Lászlóval, Vas Istvánnal, Illés Endrével, s a szellemi élet más nagyságaival én is voltam. (...) Azt hittem, csak az számít, ami a színpadon és a filmvásznon történik, hogy azonkívül nincs élet. Ma már másképp gondolom. (...) A Cini által megírt beszélgetésekre vágyom, az életről, nem a színházról, meg ilyen könyvekre, hiszen akkor naplókat sem olvastam. Szeretnék egy pillanatig körülnézni könyvekben, múzeumokban, emberek között, "körülhallgatni" zenékben....

Virtuális tárlat:

Az örvény

. Bodnárné

Kései találkozás

Isten pénze

. Az ember tragédiája

A testőr

A meráni fiú

Feketeopera

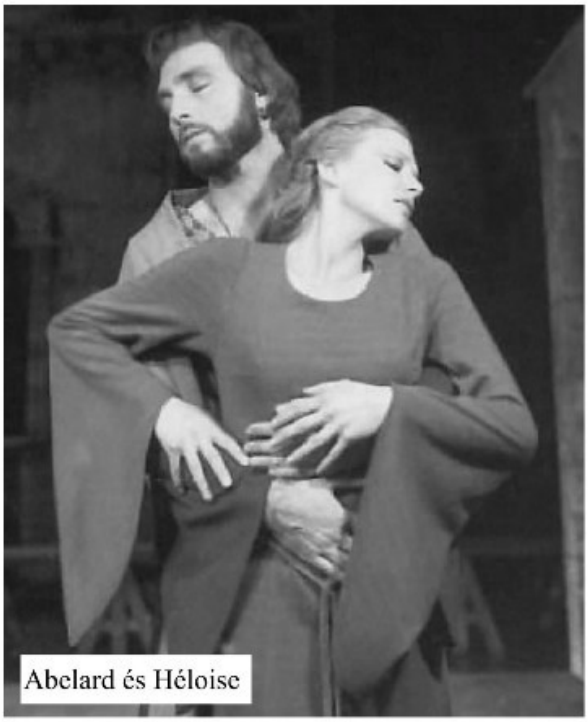

Abelard és Héloise

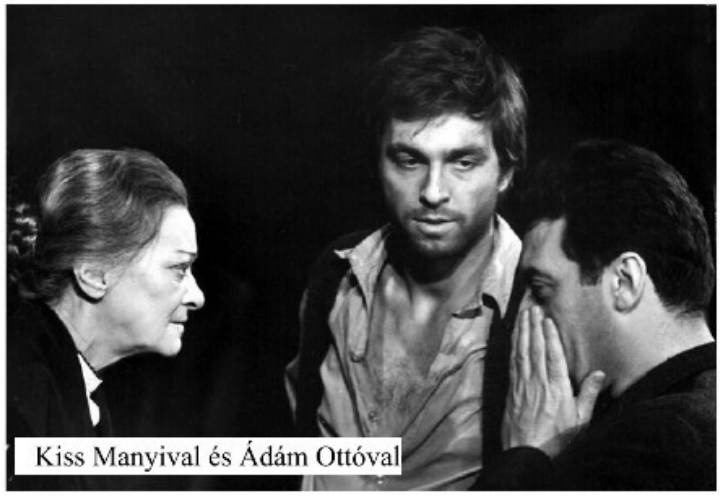

Kiss Manyival és Ádám Ottóval

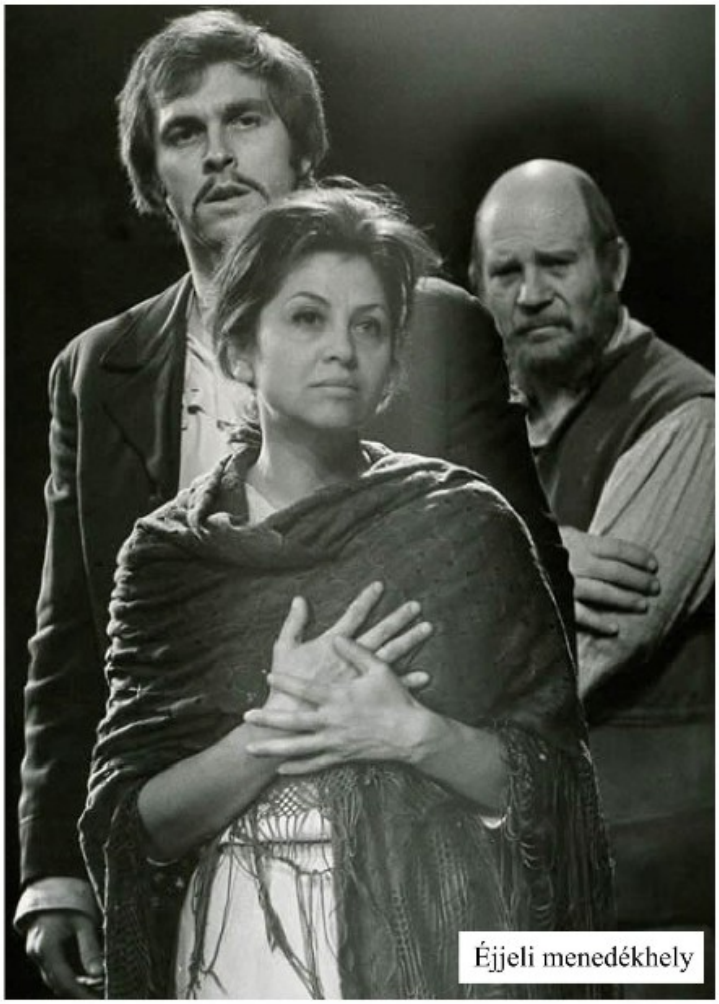

Éjjeli menedékhely

Lóvátett lovagok

Fotó: husztipeter.hu

Forrás: 168 óra, Szabadföld, Nők Lapja, husztipeter.hu, Színház.hu